

Nr 223.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tjänstepensionsunderlag för vissa befattningshavare vid polisväsendet; given Stockholms slott den 18 april 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 april 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med statsrådet Mossberg anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om ändrade bestämmelser angående tjänstepensionsunderlag för vissa befattningshavare vid polisväsendet och anför därvid följande.

De allmänna bestämmelserna om beräkning av tjänstepensionsunderlag för befattningar med pensionsrätt i statens pensionsanstalt finnas intagna i § 23 anstaltens reglemente. Enligt den i sagda paragraf meddelade huvudregeln

skall tjänstepensionsunderlaget vara $\frac{2}{3}$ av minimiårsavlöningen i högsta lönegraden, dock att, därest ett sålunda beräknat tjänstepensionsunderlag prövas icke stå i skäligt förhållande till pensionsunderlaget för jämförlig befattning i statens tjänst eller annan jämförlig befattning med pensionsrätt i statens pensionsanstalt eller i annan av staten understödd pensionsinrättning, pensionsunderlaget skall minskas i den omfattning, vilken finnes erforderlig med hänsyn till pensionsunderlaget för jämförlig befattning, som nyss sagts.

Vid tillämpning av den angivna föreskriften om minskning av pensionsunderlag — vilken föreskrift meddelats bland annat för att befattningshavare med pensionsrätt enligt reglementet för statens pensionsanstalt icke skall komma i gynnsammare ställning än jämförlig statlig befattningshavare — beräknar pensionsanstalten enligt uppgift tjänstepensionsunderlaget så, att beloppet av de sammanlagda pensionsförmånerna — i allmänhet grundpension jämte dyrtidstillägg och kristillägg — ungefär motsvarar beloppet av de sammanlagda förmånerna av grundpension jämte rörligt tillägg och kristillägg för statlig befattningshavare i motsvarande löneställning.

Den i § 23 reglementet för statens pensionsanstalt givna regeln för beräkning av tjänstepensionsunderlag skall anstalten enligt reglementets bestämmelser tillämpa när det gäller befattning, för vilken avlöningen fastställts vid godkänd reglering enligt § 5 anstaltens reglemente. Enligt samma principer som dem, vilka kommit till uttryck i nämnda regel, har tjänstepensionsunderlaget beräknats jämväl för befattningar, för vilka Kungl. Maj:t och riksdagen antingen fastställt tjänstepensionsunderlaget till visst i reglementet angivet belopp eller bestämt tjänstepensionsunderlaget att utgöra viss procent av avlöningen. Sålunda har exempelvis i samband med 1942 års löne regleringar för lärare vid folkhögskolor och för lärare vid lantbruksundervisningsanstalter tjänstepensionsunderlaget av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställts till 60 procent av lönen.

I fråga om befattningar vid polisväsendet med pensionsrätt i anstalten är särskild föreskrift angående tjänstepensionsunderlag meddelad i § 81 anstaltens reglemente (senaste lydelse se kungl. kungörelsen nr 257/1928). Enligt denna föreskrift skall tjänstepensionsunderlaget vara $\frac{2}{3}$ av den vederbörligen fastställda kontanta avlöning, som befattningshavaren högst må åtnjuta. För dessa befattningar gäller ej den förenämnda bestämmelsen om eventuell jämkning av pensionsunderlagen med hänsyn till underlagen för andra befattningar.

I skrivelse den 19 mars 1947 har *statens pensionsanstalt* föreslagit sådan ändring av bestämmelserna i § 81 anstaltens reglemente, att även för befattningar vid polisväsendet med pensionsrätt i statens pensionsanstalt komme i fråga om bestämmande av tjänstepensionsunderlag att gälla de allmänna föreskrifterna i § 23 av reglementet.

Till stöd för sitt förslag har statens pensionsanstalt anfört i huvudsak följande.

Avlöningsförmånerna för innehavare av sådana befattningar vid polisväsendet, som vore förenade med pensionsrätt i statens pensionsanstalt, fast-

ställas av vederbörande huvudman. Därvid följas numera i fråga om kompensation för levnadskostnadsstegring i allmänhet de statliga bestämmelserna om rörligt tillägg och kristillägg. På tjänstepension från statens pensionsanstalt utgå däremot s. k. reglerat dyrtidstillägg enligt kungl. kungörelsen nr 275/1925 samt kristillägg. Till följd härav utgöra för befattningshavare inom ortsgrupp C de från pensionsanstalten utgående sammanlagda fulla pensionsförmånerna vanligen ungefär 72 procent av det sammanlagda beloppet av slutlön och rörligt tillägg samt kristillägg, medan motsvarande relationstal för statstjänstemän med pensionsrätt enligt allmänna tjänstepensionsreglementet är ungefär $66\frac{2}{3}$ procent. Flertalet av de till statens pensionsanstalt anslutna befattningshavarna vid polisväsendet äro stationerade å A- eller B-orter, och för dem leda de nuvarande bestämmelserna till tjänstepensionsförmåner, som i regel mycket nära överensstämja med motsvarande förmåner för statstjänstemän i samma löneläge. För det fåtal till statens pensionsanstalt anslutna befattningshavare vid polisväsendet, som äro stationerade å dyrare ort än C-ort — städers och nyare köpingars befattningshavare kunna ej erhålla pensionsrätt i anstalten — bliva tjänstepensionsförmånerna oftast väl höga i förhållande till motsvarande förmåner för jämförbara statstjänstemän.

I och med att vid instundande halvårsskifte nya löneplaner och nya regler för dyrtidskompenserande tillägg å lönerna träda i tillämpning för statstjänstemän är det att förvänta, att många kommuner efter hand övergå till ett härmed likartat lönesystem för polis- och fjärdingsmännen. Till pensionsanstalten har nyligen inkommit en förfrågan rörande blivande pensionsvillkor i ett sådant fall. Om nuvarande bestämmelser få kvarstå oförändrade, skulle pensionsanstalten bliva nödsakad att för en polisman med avlöning enligt det nya statliga systemet bestämma tjänstepensionsunderlaget till $\frac{2}{3}$ av den fasta slutlönen, detta ehuru dyrtidskompensationen för närvarande skulle utgöra 6 procent å lönen men ej mindre än omkring 45 procent å pensionen. För polis- eller fjärdingsman inom ortsgrupp 2 skulle härigenom pensionsförmånerna komma att uppgå till ungefär 92 procent av löneförmånerna för denna ortsgrupp. Inom ortsgrupp 1 skulle procenttalet hålla sig omkring 88 och inom ortsgrupp 3 eller högre skulle tjänstepensionsförmånerna närma sig eller till och med överstiga löneförmånerna för ortsgrupp 2. En fortsatt tillämpning av nu gällande bestämmelser i oförändrat skick skulle alltså kunna leda till så uppenbart oskäligen resultat, att pensionsanstalten ansett sig böra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på förhållandet och hemställa om erforderlig ändring av bestämmelserna.

Vid bifall till statens pensionsanstalts förslag komme anstalten att bliva i tillfälle att bestämma tjänstepensionsunderlagen till sådana belopp, att — efter inräknande av rörliga tilläggsförmåner — förhållandet mellan sammanlagda tjänstepensionsförmåner och sammanlagda löneförmåner komme att för de avsedda befattningshavarna vid polisväsendet bliva ungefär detsamma som för statstjänstemän. Pensionsanstalten har emellertid tillika föreslagit en övergångsbestämmelse av den innebörden att, om på grund av äldre bestämmelser tjänstepensionsunderlaget fastställts till högre belopp än enligt de allmänna reglerna i § 23, pensionsunderlaget skall bibehållas oförändrat, intill dess ändring sker i den fastställda avlöningen.

Statens pensionsanstalt har slutligen uttalat, att någon ändring av gällande bestämmelser angående familjepensionsunderlags belopp ej erfordrades.

Departements-
chefen.

Jag delar statens pensionsanstalts uppfattning, att förhållandet mellan sammanlagda pensionsförmåner och löneförmåner icke bör undergå en förskjutning allenast på grund av en övergång till ändrade grunder för beräkningen av rörliga tilläggsförmåner å lönerna. Då en dylik förskjutning bör motverkas, anser jag i likhet med statens pensionsanstalt, att den nuvarande särställningen för befattningar vid polisväsendet i fråga om tjänstepensionsunderlagens bestämmande bör upphävas och de allmänna reglerna givas tillämplighet jämväl beträffande dessa befattningar. Jag tillstyrker, att statens pensionsanstalts förslag i detta hänseende genomföres. Bifall till förslaget förutsätter vissa ändringar i reglementet för statens pensionsanstalt. Därest riksdagen icke riktar någon erinran häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de erforderliga ändringarna i nämnda reglemente.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig i det föregående förordats, utfärda bestämmelser angående tjänstepensionsunderlag för vissa befattningshavare vid polisväsendet.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Per Ihrfelt.